Ydmyk ekspert med fokus på farger

«Jeg har ingen favorittfarge», sier Jongerius, nederlandsk industridesigner med bakgrunn i tekstil, leder av Jongeriuslab. Ingen favoritter, sant nok, men med alle farger som del av et personlig, tredimensjonalt klaviatur blir fargeopplevelsene uendelige.

Mette L'orange er fast kommentator i Fargemagasinet. L'orange er billedkunstner og sivilarkitekt samt professor i farge ved Kunsthøgskolen i Oslo og Kunst og designhøgskolen i Bergen. Hun arbeider også med maleri, utsmykking og romlige installasjoner, fokus på farger i to og tre dimensjoner. Saken under er tidligere publisert i Fargemagasinet.

Jeg besøkte nettopp utstillingen ”Hella Jongerius. Breathing Colour”, på The Design Museum i London. Der møtte jeg en beslektet ”fargesjel”. Hennes tanker og fabulereringer om fargens vesen og status var som en speiling av eget tankegods, utviklet over tid. Det var inspirerende å se en slik tillitsvekkende nysgjerrighet og undring i utforskingen av farger. Hun sier: ”Vi ser verden i farger, men sjelden er vi oppmerksom på hvordan fargen former det vi ser.”

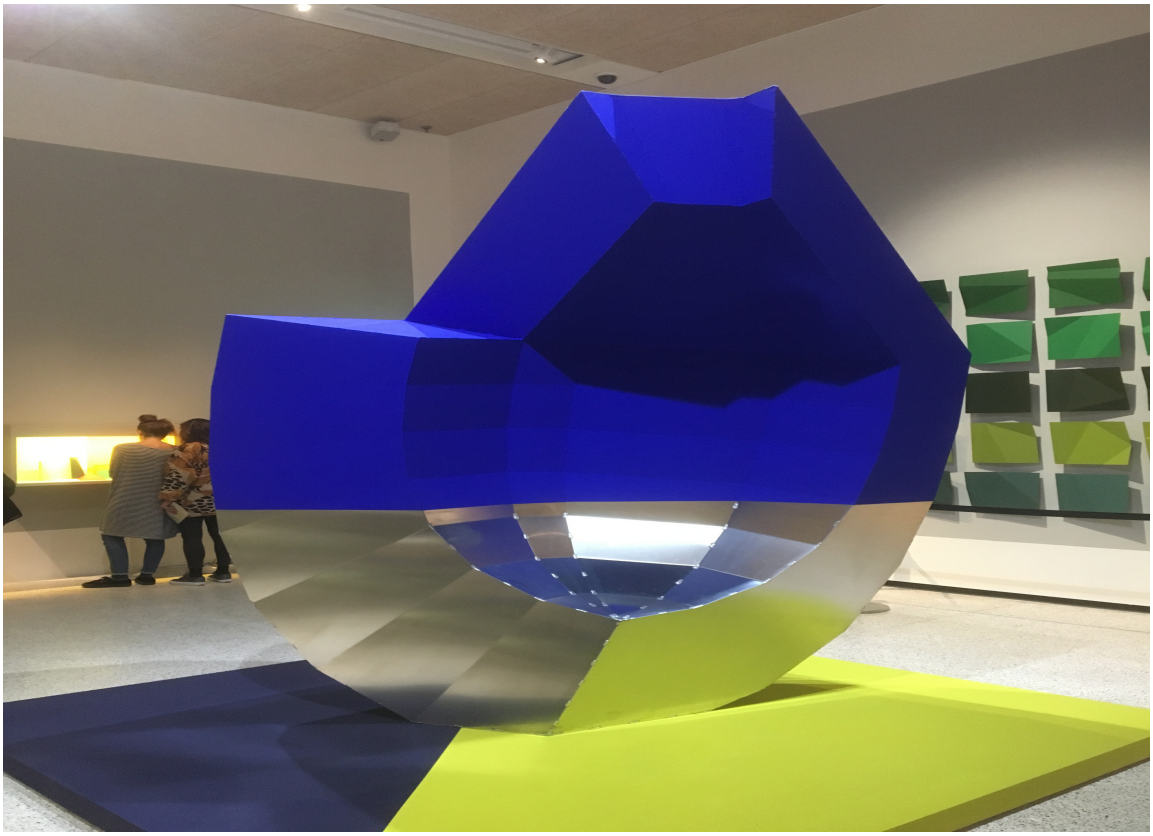

Jongerius setter fargen opp mot formen.

Farger som puster

”Breathing Colour” er en installasjonsbasert utstilling som utforsker fargens samvirke med form, materialitet, lys, skygge og refleksjon. Den setter fargens kraft opp mot form. Jongerius har samtidig forsøkt å vise hvordan lyset gir fargen liv og hjelper den å puste. Derav altså tittelen.

Utstillingen er delt i tre soner som er viet ulike lysatmosfærer og deres innflytelse på fargens uttrykk: ”Morning”, ”Noon” og ”Night”. Hver sone viser lysets spill mot en serie tredimensjonale gjenstander og tekstiler, hvorav noen er håndvevede, mens andre er industriprodusert. Et relieff viser hvor viktig skyggene er for artikulering av form og farge. ”Fargenes fremtreden i skygge og mørke utgjør en stor og interessant del av min forskning”, sier Jongelius.

Det er ikke tilfeldig at hun inkluderer både håndverket og industrien, hun har gjennom hele sin designpraksis forsøkt å bygge bro mellom disse ytterpunktene, samtidig som hun utfordrer grensene mellom kunst og design. Når hun og assistentene leter etter riktige fargenyanser, skjer dette ved hjelp av pigmenter eller kunstnerfarger.

Med en kreativ og systematisk forskning utfordrer hun den kommersielle streben etter stabilitet og uniformering i fargegjengivelsen. Håndproduserte og håndkolorerte arbeider i småskala danner basis for industrielle produkter. De nødvendige grep gjøres for tilpasning til masseproduksjon, om de da ikke blir produsert av en liten nøkkelbedrift for å holde fokus på kvalitet.

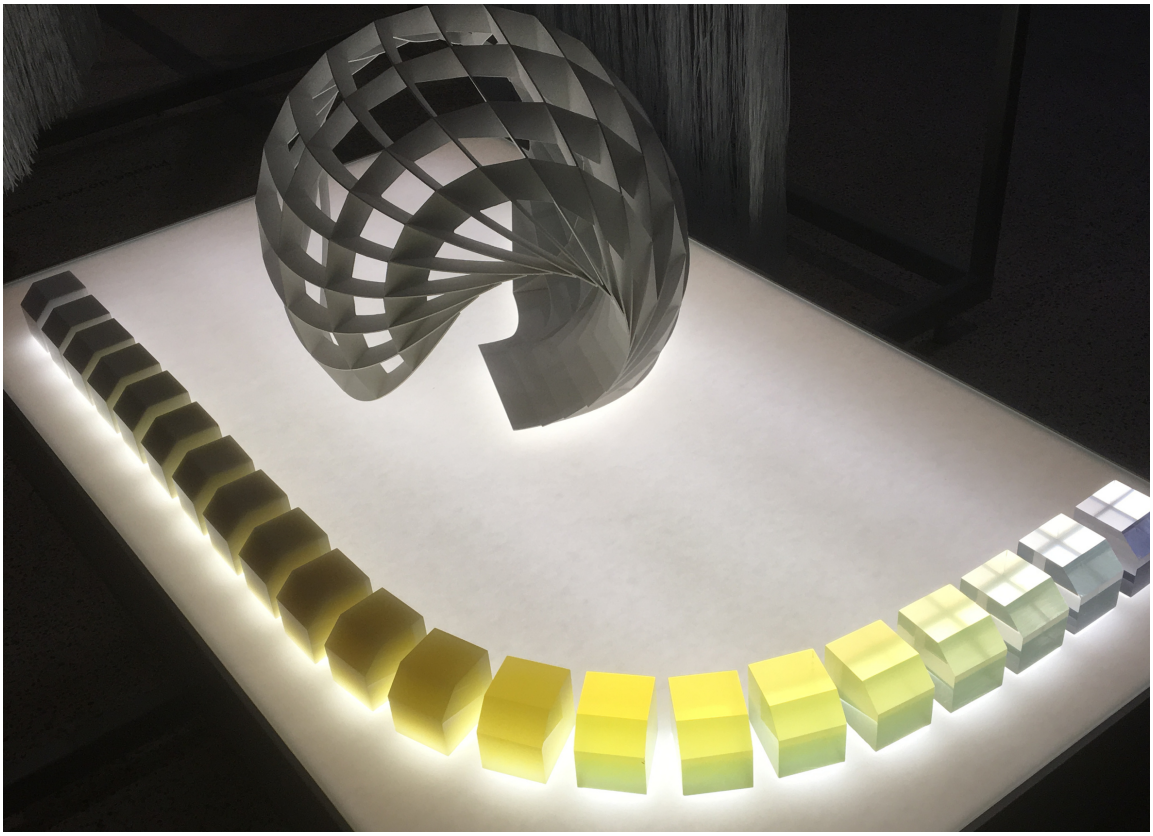

Spill med form og farge/grader av transparens.

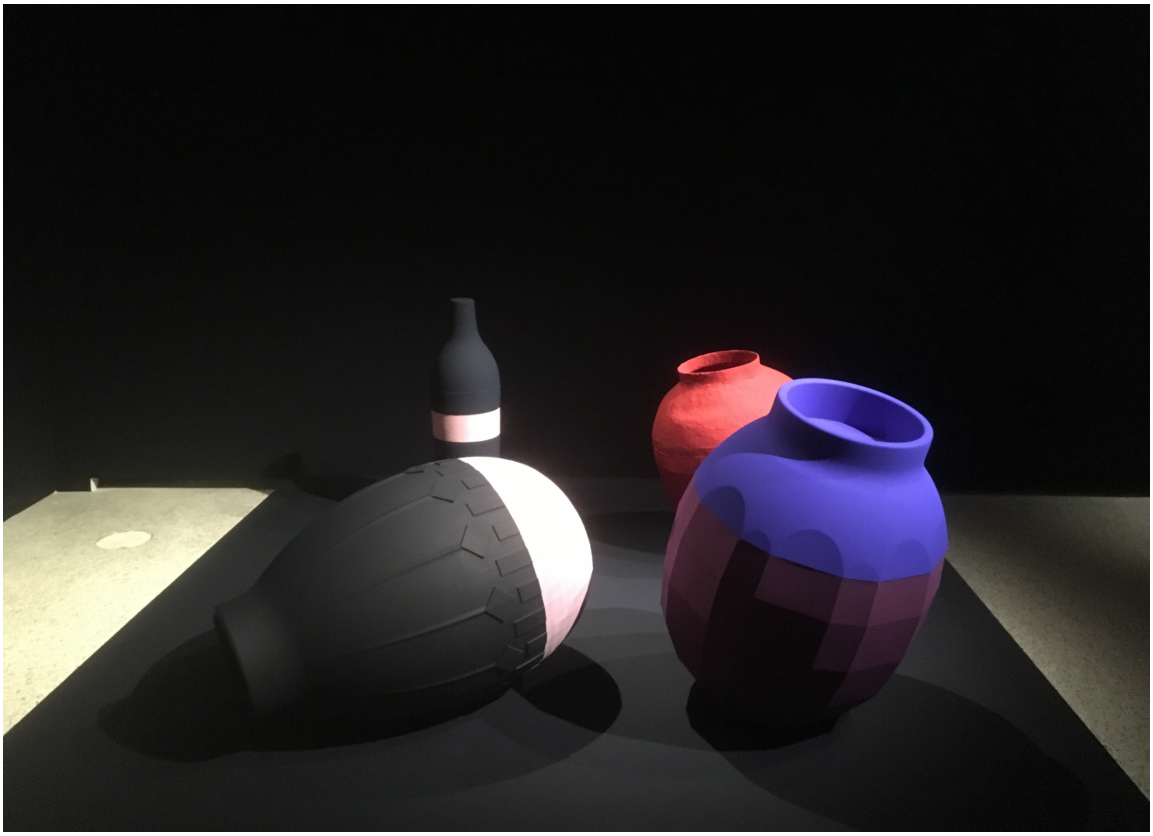

Mørket gjør fargene dypere, de forsvinner inn i seg selv.

Metameri er ønskelig

Jongerius er klar i sin uttalelse:" Jeg protesterer mot utflatingen av fargene i industrien. Det viktigste aspektet ved fargens kvalitet er pigmentbasen og bindemiddelet, oppskriften bak. Samme hvor perfekte de kommersielle systemer og paletter framstår, kan de ikke tilby oss fargens fulle potensial. Metameri, som det kalles når fargen er bevegelig med lyset, det er noe vi bør ønske velkommen, det er levende farger som puster."

Hun vil for eksempel ha en dæsj grønt i rødfargen for å framkalle en dypere nyanse, noe industrien ikke klarer å produsere med sine forenklede systemer. Man lager produkter fra få pigmenter og tilsetter svart for å dempe. Ingen komplementærblandinger.

Ydmyk ekspert

Jongerius framhever fargens emosjonelle virkning på mennesket og godtar ikke forflatningen. En samling svartfarger hun har utarbeidet inneholder fargepigment for å gi dybde og magi. Ultramarinsvart eller karmosinsvart osv. Selv har hun utviklet en egen svart farge som ikke inneholder svart pigment, denne var demonstrert på veggene i utstillingen.

Jongerius har store og viktige klienter på den internasjonale arenaen og har siden 1977 vært Art Director hos Vitra, der hun søker å bygge opp et fargebibliotek.

Til tross for høy status i bransjen viser hun en ydmyk holdning til faget og reiser mange viktige spørsmål om våre forutsetninger for fargeopplevelse. Bortsett fra en lounge med møbler hun har designet var

dette en utstilling der hun inviterte oss inn i et fullskala laboratorium, radikalt forskjellig fra andre show under den pågående London Design Festival. Imponerende.